

GRØNLAND – ET ENESTÅENDE FÆNOMEN

Af Erling Høegh

Landsrådsformand Erling Høegh har til udenrigsministeriets fremmedsprogede tidsskrift *Danish Journal* skrevet en artikel „Grønland – et enestående fænomen“, fra hvilken vi citerer nedenstående afsnit.

I Grønland har man efter krigen kunnet følge en udvikling, der sundt og roligt har omskabt en tidligere koloni til en ligeberettiget landsdel.

Grønland og Danmark har hørt sammen i århundreder. Først var Grønland en del af det dansk-norske kongerige, og siden blev landet en koloni under Danmark. Men fra 1953 har Grønland været en dansk landsdel med repræsentation i det danske parlament (Folketinget) og med stigende selvstyre på kommunalt plan. Mens andre landes kolonier ofte i bitterhed løsrev sig fra deres koloniherrer, er det i Grønland lykkedes at introducere de nye tider, uden at der blev skabt skel eller fjendskab. Grønlands nye status blev i 1953 skabt ud fra et ønske fra det grønlandske folk, således som det er blevet udtrykt i de grønlandske folkerepræsentationer; og fra grønlandsk side er ønsket om fast samhørighed blevet betonet ved adskillige lejligheder. At grønlændere og danskere er og vil vedblive at være landsmænd kommer til orde på mange forskellige måder, men stærkest under de besøg, som vort kongepar, kong Frederik og dronning Ingrid, har aflagt i landsdelen, sidst i 1968.

Mange ting har bidraget til, at denne i efterkrigstidens verden enestående udvikling har kunnet finde sted. Det danske kolonistyres form i Grønland gennem århundrederne har bidraget sit dertil. Danmark førte fra midten af forrige århundrede en politik, der på een gang tog sigte mod at beskytte den indfødte befolkning i Grønland og at udvikle den gradvis henimod et øget medansvar inden for egne anliggender.

Bidragende til denne heldige udvikling har også været den fordomsfri indstilling, der gennem tiderne har præget mødet mellem danskere og grønlændere. På trods af forskel i race, sprog og udviklingsstade har grønlændere og danske lært at møde hinanden med respekt. Gennem tiderne er talrige nære forbindelser blevet sluttet, og i dag er grønlænderne et blandingsfolk, hvor eskimoisk og europæisk, specielt

dansk-norsk, blod præger befolkningens store flertal. Det er i dag rent bogstaveligt familiebånd, der binder de to folk sammen, der gør Grønlands status som dansk landsdel helt selvfølge, og er basis for udvikling og samarbejde.

I dag er situationen kort sagt, at Grønland og Danmark hører sammen. Grønland er som dansk landsdel ikke blot en forpligtelse, men også et privilegium, så sandt som Grønland byder Danmark på en udfordring. Her kan Danmark demonstrere sin evne til samarbejde, videnskabelig aktivitet, administrativ evne og udholdenhed i en proces, der kræver både økonomiske ofre og tålmodighed. Vi synes i Grønland, at grønlændere og danskere i disse år har chancen for at vise verden et eksempel på, at en enestående situation kan klares; men betingelsen for, at dette kan lykkes, er energisk indsats og god vilje mellem menneskene.

Respekt for den tidligere kolonis befolkning og egenart vil være afgørende for udfaldet af den indsats, der præsteres i dagens Grønland. På alle principielt vigtige og centrale punkter vises der grønlænderne denne respekt i dag. I det danske parlament taler de grønlandske repræsentanter uden forbehold på linie med andre valgte repræsentanter.

Og Grønlands eget øverste valgte råd, landsrådet, har en placering, der på alle måder sikrer, at grønlændernes synspunkter og meninger kommer til orde. Selve landsrådets placering blev for mindre end to år siden ændret sådan, at rådet nu fuldt ud repræsenterer de grønlandske vælgeres ønsker. Efter et fælles dansk-grønlandsk forslag gik man over til et system, hvorefter rådets formand vælges demokratisk. I min egenskab af denne første valgte formand for Grønlands landsråd og i øvrigt på baggrund af mange års medlemskab af landsrådet kan jeg sige, at Grønlands landsråd nyder stor respekt hos de lovgivende og bevilgende myndigheder. Ingen lov, der vedrører Grønland, føres igennem det danske parlament, uden at Grønlands landsråd er blevet hørt, og jeg mindes intet eksempel på, at man har lovgivet for Grønland imod grønlændernes ønsker.

Hertil kommer, at det kommunale selvstyre i Grønland er under hurtig udvikling, ligesom Grønlands landsråd selv i rask tempo får overdraget og påtager sig selvstændige opgaver og ansvar i forbindelse med landsdelens udvikling. Denne udviklingsproces m. h. t. selvstyre vil fortsættes, men kun inden for de rammer den nuværende forfatning giver. Ingen i Grønland ønsker selvstændighed uden for eller løsrivelse fra det danske kongerige.